

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne peti-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnistvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši, „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Stranke v državnem zboru nemškem.

Viharji volitev za novi nemški državni zbor se neso še polegali, kako so se zadnje ožje volitve izmed obilice ožjih volitev — bilo jih izmed 397 samo 95! — dovršile, utegne komaj že znano biti, a že danes, v sredo popoldne se odpre „beli dvor“ v Berlinu, da vsprejme nove poslance nemškega prebivalstva, da se v njem prične delovanje novega državnega zbora. Umestno je torej danes vprašanje: po kakšnih rokah bodo prihodnja tri leta hodile nemške zakonodavne stvari, katera stranka ali ktere stranke vkupe bodo odslej dajale smer politiki nemškega parlamenta, s kratka: kaj sestava novega tega parlamenta pomenja, kaj-li obeta?

Imenujmo najprej imena strank v novem državnem zboru nemškem in skusimo določiti njihovo moč! Le-ta imena so; Centrum nad 100 glasov, konservativci nad 80 glasov, nemški svobodnjaki okolo 60, narodni liberalci 48 glasov, svobodni konservativci okolo 20, socijalni demokratje okolo 24, Poljaki 18, Elzabanje 14 glasov, Velfi 8, narodna stranka 4 glase in jeden Danec.

Kako je bilo s temi strankami v zadnjem obdobji nemškega parlamenta? Volitve z leta 1881. za nemško vlado in za državnika-voditelja niso pomenile zmsge. Vender pa je državni kancelar svoji politiki tudi s tem državnim zborom na jedno ali drugo stran pomagal na noge, ker je bila v državnem zboru neznatna klerikalno-konservativna večina, ki si je mnoge vladne zahteve dala narekovati. Seveda pa v tej parlamentarni situaciji ni gospodaril knez Bismark, nego gospodaril je voditelj centra, dr. Windthorst. Le-ta je mogel nabrati večino proti vladi in to je tudi večkrat storil. To pa se železnemu kancelarju ni prijetno zdelo. On ne strpi, da bi vlada bila zavisna od jedne stranke, kako mu je torej moralo biti zoperno, da je bil zavisen od stranke, ki je hotela njega voditi v marsikaterem oziru in ki se je strogo ravnala po načelu; „do, ut des!“

Državni kancelar je težko iskal prilike, ki bi ga rešila iz te zadrege. Ko pa je prišla, pozdravil jo je z veseljem in pridno se je z njo okoristil. Ta rešitev je prišla tisti dan ko so se nacionalni li-

beralci v Heidelbergu preobrnil, potrdili socijalno in davčno politiko nemške vlade, ter ukrenili, da bodo kancelarja osvobodili od okovov klerikalno-konservativne koalicije. Le-to pa se je dalo dognati le tako, da se je liberalno klerikalna večina razdružila to se pravi, da se je Windthorstu izvila opozicija iz rok, potem pa, da so liberalni in konservativni elementje stopili vkupe in centrum pripravili ob njegovo vrednost in ceno.

Da se je to dovrševalo, pomagala je nacionalnim liberalcem vlada, kolikor je le mogla. Vender pa je bila previdna dovolj, da se ni hotela centru zameriti, ker utegnil bi se manever pokazati in knez Bismark bi moral še nadalje tri leta orati s klerikalno-konservativno večino. Zato in pa, ker sploh ne bi veliko zdalo, bila je vlada v volitvenem gibanju za centrum neutralna. Samo po sebi pa je umevno, da ni hotela slabiti konservativcev, ki so bili v črteži njeni zavezniki.

Vsi torej, nacionalni liberalci, konservativci in vlada obrnili so se na levo, proti opoziciji. Napad pa se jim ni posrečil, zato ne, ker je vmes prišla taktika centra in se je za hrbtom bližalo socijalno demokratištvo.

Windthorst je takoj spoznal, da se bliža nevarnost njegovemu dosedanemu parlamentarnemu vplivu. Zato je od Visle pa do Rene dal naznaniti parolo, da je treba na levo, da je prekrizati pota srednji stranki in tako preprečiti združenje nacionalnih liberalcev s konservativci v parlamentarno večino. Pri tem je centrum podpiral konservativce proti liberalnim kandidatom, tako si je konservativce delal za svoje dolžnike, liberalcem pa je kvaro napravil. Toda, kjer je šlo za kandidata nacionalno-liberalnega proti liberalcu levičarju, tedaj je centrum priskočil leviči na pomoč, seveda ne iz ljubezni k njej, nego zavoljo političnega stanja, da se pobija srednja ali „miš-maš“-stranka in da se ohrani večina klerikalno-opozicijska.

Kakšen parlamentaren položaj pa je dozorel vsled teh volitvenih taktik? Konservativci so si toliko pridobili, da morejo sedaj s centrom delati lepo, gotovo večno. Levica ima sicer manj glasov, a vender še zmirom doste, da združena s centrom more upirati se vladni politiki. Večine, srednje stranke

pa nikjer ni. Nacionalni liberalci so se dali zlorabiti za tuje črteže, odcepili so se bili od svoje stranke in ostale so pobijali hujše nego konservativci, a ni jim bilo do tega, da bi Bismarka prisilili tako do druge politike, kar bi bil lahko storil liberalizem, združeno stopajoč proti konservativcem, nego Heidelberganje so se dali le, kakor smo dejali, zlorabiti za tuje črteže. Zgodilo pa se jim je tako, kakor vsem, ki se odcepljajo od starih programov osebnim inspiracijam za ljubo! Nacionalni liberalci so konservativcem pomagali loviti mandate, a njim samim se je lov tako izplaval, da ni imena vredno. Windthorst ima danes več moči, kakor jo je imel, nacionalni liberalizem pa bode odslej manj imel govoriti o situaciji, nego poprej, za vladno večino ga ne potrebujejo, za opozicijo ga je premalo; pomagati ne more, a zahtevati tudi ne nčesar. Igro so torej tudi tukaj izgubili tisti, ki čas in moč, svoje stare nazore in programe zametajo za srednje stranke. Kdo da bode odslej v nemškem parlamentu svojo zmago uporabljal, je že sedaj jasno. Q.

Sodnijska obravnava, zanimiva za Slovence.

V Gorici 16. novembra.

V Gorici ima lahonska stranka dva časnika, jednega v bolj civilni, drugega pa v razcapani obleki, ki vsak po svoje številko za številko bolj ali manj odkrito ščuvata proti Slovincem. Vsled tega pravega miru tukaj nikdar ne uživamo; vender pa zadnjih par mesecev lahonska vročevrnost ni imela posebne snovi proti nam, razun večjih ali manjših laži. Prošli teden pa je sosebno radovednost iste laške stranke dobila mnogo hrane, da se zdaj od petka sem napuh v njej z davadno predrznostjo povzdiguje — proti nam. C. kr. okrožna sodnija v Gorici imela je namreč 11. in 13. t. m. opraviti s presojevanjem dejanj, ki so v tesni zvezi s preloženo slavnostjo blagoslovljenja zastave bralnega in podpornega slovenskega društva v Gorici.

Državno pravdnistvo v Gorici je bilo ušlo tožbo, da sta dva Goričana, Anton Fitz, štacunar, in neki Evgen Makuc, stopila v dogovor in zvezo, z namenom, da bi poslednji za plačilo in na zaukaz

LISTEK.

Rodbinska sreča.

(Roman grofa L. N. Tolstega, poslovenil I. P.)

Prvi del.

III.

(Dalje.)

— Nu, na zdravje, mlada vijolica, kako se imate? dobro? rekel je tiho, ko je prišel k meni in prijel me za roko. . . Jaz prav dobro, odgovoril je na jednako moje vprašanje, — zdi se mi, da sem še le trinajst let star, igral bi s konjičkom in plezal po drevesih.

— V divjem veselji? rekla sem in pogledala mu v smehljajoče oči, in čutila sem, da je ta divji smeh veljal meni.

— Da, odgovoril je on, pomignil z jednim očesom in zadržaval smeh. — No, zakaj pa bijeti Katarino Karlovno po nosu?

Ker sem njega gledala in dalje mahala z vejico, zbila sem bila robec s Katije, ne da bila zapazila in gladila jo po nosu z listjem. Zasmejala sem se.

— In ona bode še rekla, da ni spala, rekla

sem tiho, kakor se bi bala prebuditi Katijo; v resnici pa ne zato, temveč zdelo se mi je prijetno ž njim tiho govoriti.

Zagibal je z ustni, oponašajoč me, češ da sem govorila tako tiho, da ni bilo moč slišati. Ko je zagledal krožnik s črešnjami, zgrabil ga je skrivaj in šel je k Soniji pod lipo ter usel se na njeno punčico. Sonija se je z začetka razsrdila nad njim, pa kmalu jo je pomiril, priredil igro, v katerej je on ž njo moral za stavo črešnje jesti.

— Ali hočete, da jih velim še prinesiti, rekla sem, — ali pa sami pojdemo po nje.

Vzel je krožnik, posadil nanj punčice in mi trije šli smo k rastlinjaku. Sonija je tekla za nama, rukala ga za suknjo, da bi jej dal punčice. Dal jih jej je in obrnil se k meni.

— Nu, mari neste vijolica, rekel je tiho, če tudi se ni imel bati, koga prebuditi, — ko sem prišel k vam po vsem tem prahu, vročini in trudu, dišalo je liki vijolica, pa ne ona mamljivo dišča, temveč ona ponižna, katera diši nad tajajočim se snegom v pomladanski travi.

— Nu, ali je dobro z gospodarstvom? vprašala sem ga, da bi skrila veseli nemir, katerega so vzbudile te besede.

— Odlično, ti ljudje so vsi izvrstni delavci. Čim bolj jih poznaš, tem rajši jih imaš.

— Da, rekla sem, — predno ste vi prišli, gledala sem z vrta, kako delajo, in težko mi je bilo, da se tako trudijo, v tem ko je meni tako dobro, da . . .

— Ne ponašajte se s takimi čuvstvi, rekel je najedenkrat resno, pa prijazno me pogledal v oči: — to je sveto. Varuj nas Bog igrati se s takimi mislimi.

Rastlinjak je bil zaprt, vrtarja pa nobenega ni bilo, (on je bil poslal vse na delo.) Sonija je tekla po ključ, pa on je ni čakal, splezal je gori po zidu, privzdignil mrežo in skočil na drugo stran.

— Ako hočete? zaslišal se je od tam njegov glas, — dajte krožnik.

— Ne, jaz jih tudi sama bočem trgati, pojdem po ključ, rekla sem, — Sonija ga ne najde . . .

Pa baš sedaj bi bila rada videla, kaj on tam dela, kako ogleduje okrog, se giblje, ko misli, da ga nikdo ne vidi. Morda ga pa tedaj le za trenutek nesem marala spustiti izpred oči. Po prstih sem tekla po travi na drugo stran rastlinjaka, kjer je bil zid nižji, stopila sem na prazno povezneno kad, in zid me je sedaj segel samo do prsi in jaz sem

Fitzov pomagal izvršiti načrt. Omenjena slavnost se je imela vršiti v nedeljo 6. julija t. l., Makuc pa bi bil imel najeti ljudi svoje vrste, katere bi bil najprej opil, da bi potem udrli mej tisoče pri slovesnosti zbranih Slovencev, ter da bi kričali: „Ev-viva Gorizije italiana, m...a agli Slo-veni“, in ko bi se kdo izmed Slovencev na tako razžaljivo vpitje oglasil, da bi ista sodrga udarila s pestmi na Slovence. S takimi naklepi, pravi drž. pravdnikstvo, sta imenovana zatoženca zakrivila zločin zarotnikov, ker sta skušala izvršiti dejanje zapeljavanja po §§. 9, 87 v zmislu §. 88 k. zakona.

Oba zatoženca sta bila že v preiskavi, Fitz trikrat zaradi nasprotja z javnimi naredbami, Makuc pa je bil že večkrat kaznovan zaradi tatvine itd.

Glede na razsodbo c. kr. okr. sodnije opomnim, da je državni pravdnik osnoval tožbo proti Fitzu in Makucu kot jedni jednoti, ki je hotela drugo zapeljati, in ni nikjer govora, da naj bi se Fitz kaznoval kakor zapeljavec Makučev. To je silno važno, ker se meni zdi, da v tem tiči jedino pravi povod in razlog pritožbe ničnosti, katero je državni pravdnik uložil proti sodnijski razsodbi.

Makuca so bili 6. jul., tedaj na dan nameravane slavnosti zaprli. Fitz je moral priznati pri sodnijski obravnavi, da pozna Makuca, kateremu je večkrat dal kaj denarja in tudi 6. julija t. l. vsaj do 70 kr. Makuc je moral potrditi, da je vsaj 80 kr. od Fitz istega dne prejel. Priče pa so dokazale, da je Fitz večkrat Makucu iste dni pred slavnostjo denarja dajal, in da je Makuc v resnici na naročbo Fitzovo skušal krčmarja pridobiti, ki bi bil za Fitzov denar na dan slavnosti najeti druhali potočil za 300 litrov vina z namenom, da bi šla ta upijanena družba z navedenimi besedami in oziroma s pestmi motit Slovence, zbrane pri izvrševanju slavnostnega programa. Priče so dokazale, da se je Makuc več osebam v tem zmislu razodel, in pismo, ki ga je hotel Makuc iz ječe poslati Fitzu, katero pismo je zdaj v sodnijskih rokah, kaže, da je bil Makuc v resnici z Fitzom v zvezi, in da je hotel informacij od Fitz v ječo, da bi se vedel pred sodnijo ravnati v soglasju s Fitzom. Iz policijskega spisa pa je razvidno, da je Fitz bil nagnen že iz mladega ruhati in ščuvati v političnem zmislu; Makučevo življenje pa je označeno s tem, da je bil zaradi telesnega poškodovanja, tatvine in iz drugih vzrokov sodnijsko že večkrat kaznovan. Državni pravdnik je ponovil v svojem zatožnem govoru, dokaz prič, iz katerega je razvidno, da sta se bila zatoženca združila proti Slovincem več dni pred nameravano slavnostjo in predno sta mogla vedeti, da bo slavnost odložena, da sta po takem kriva poskušenege zapeljavanja, ker sta naklep opustila, oziroma spremenila še le po tem, ko sta izvedela, da se slavnost odloži, torej v zmislu §§. 9, 87 k. z. in da sta torej še več zakrivila, nego po §. 302 k. z., v katerem je govorjenje samo o narodnostnih zdražbah. Tudi je §. 305 k. z. različen od §§. 87, 9, na katere jedino hoče državni pravdnik svojo tožbo opirati. Ta stran je važna tudi za slovenske juriste, toliko bolj, kolikor bolj jim je znano, da je najvišje sodišče že več takih pravnih končno razsodilo.

Državni pravdnik omenja tudi posebno nevarnosti, ki bi se bila vsled takih naklepov utegnile zgoditi. Na to stran je poudarjal, kako je italijanska stranka po svojem glasilu „Corriere“ Slovence pred slavnostjo večkrat izzivala v nasprotji z mirnim vedenjem Slovencev, katerim je najboljša priča mirno pismo „Soča“ tudi za ta del. On obžaluje, da je slavna sodnija sklepila proti njegovemu nasvetu, da se neso prebrali dotični članki obeh listov; kajti iz njih bi bili dobili sodniki lažje prepričanje, kje je bila provokacija. Vsled tega sklepa je bil prisiljen predlagati, da so se še druge priče poklicale, ki so izjavile, da Fitz tudi na ulici po noči izrazil se politično demonstrativno. Po pričah je neki zaupil na ulici: Eviva Italija e Gorizia italiana. Nevarnost, nadaljuje državni pravdnik se pokaže še hušja, če se pomisli, kako je moral biti tudi slovenski del prebivalstva razdražen vsled raznih protislovenskih napisov in pisem, ki so se tiste dni pisala, razpošiljala v sovražnem duhu proti Slovincem. On spominja na Kostanjevico, kjer se je po zidih zagrozila Slovincem smrt in frančiškanom v pismu na gvardijana skupen pogin, sama zeto, ker se je imela zastava slovenskega društva blagosloviti pod frančiškansko cerkvijo. Vsled tega upa državni pravdnik, da bo c. kr. okr. sodnija oba zatoženca po napovedanih §§. kazenskega zakonika kaznovala.

Zagovornika zatožencev sta s sofiimi dokaze prič in državnega pravdnika pobijala. Govor zagovornika dr. pl. Pajerja (za Fitz) ni bil toliko zanimiv, ker je skoro 4 ure trajal, tudi ne zaradi advokatskih zvitihi sklepov in prekrivanj odločujočih momentov, kolikor zaradi duha, ki je iz govora prav s sovražnim vetrom pihal proti Slovincem, onim Slovincem, ki so tega moža ob raznih prilikah podpirali, da je bil izvoljen v državni zbor, in tudi ob raznih prilikah za čas njegovega deželnega glavarstva za Goriško.

Konec pa je bil, da je sodnija oba zatoženca oprostila. Pripoznala je fakta kot fakta, ki smo jih mi tukaj navedli; ali rekla je v svojem utemeljevanju, da po §§. 9, 87. ne more kaznovati zatožencev, zato ker se je posrečilo Fitzu zapeljati Makuca. Iz tega in pa nalašč od mene na čelu navedenega naj naši juristi že naprej sklepajo, kako se je stvar izvršila.

Naj še omenimo, da je državni pravdnik v svoji tožbi pred vsem naglašal juristično skupnost, jedno osebo obeh zatožencev, ki sta komplot snovala pred odloženo slavnostjo, in da se na vse drugo, kar sta zatožena storila ali spremenila, ko se je slavnost odložila državni pravdnik v tožbi ni oziral; — c. kr. okr. sodnija pa je konečno se opirala na to, kakor da bi bila Makuc in Fitz dve juristični osebi, ter da je Fitz Makuca zapeljal, da se je torej jednemu posrečilo zapeljati drugega, kar je v nasprotju o §§. 9, 87 k. z. To so vsaj različna stališča, ali prav za prav stališče za tožbe se je v razsodbi izpodmaknilo.

Naj pa zadnja, za to poklicana instanca razsodi, kakor si bo, za Slovence je ta sodnijska razsodba jako poučna. Kritik.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 19. novembra.

Greuterjev govor proti dvoboju v delegacijah ne bode ostal brez vsega uspeha. Govori se, da bode vojni minister razposlal okrožnico, da se imajo prenesti one naredbe častnih sodišč, ki se tičejo dvoboja.

„Politik“ zahteva novo razdelitev volilnih okrajev za državni zbor na Moravskem s posebnim ozirom na narodnostne meje. Taka razdelitev je jako opravičena, kajti vsled umetne razdelitve volilnih okrajev so Čehi na Moravskem v številu svojih zastopnikov jako prikrasjeni. Dobro bi bilo, da bi se taka razdelitev volilnih okrajev raztegnila tudi na Štirsko in Koroško. V teh dveh deželah je slovenski živelj ravno tako umetno nazaj potisnjen. Liberalni listi se že jeze proti tej zahtevi, kajti tako bi celo bilo mogoče, da avtonomisti dobe dvetretjinsko večino, ko bi kdaj taka vlada se malo bolj odločno pri volitvah zanje potegnila.

Naučno ministerstvo izdalo je deželnim šolskim oblastim ukaz, ki se tiče pouka realističnih predmetov v ljudskih šolah. Ker je do sedaj le v splošnih obrisih določeno, kaj naj se poučuje iz teh predmetov, ukazuje sedaj ministerstvo deželnim šolskim oblastim, da naroče okrajnim šolskim nadzornikom posvetovati se v posebnih konferencah s skušeniimi učitelji, kaj naj se poučuje iz teh predmetov in kako. Resultati teh predposvetovanj se pa potem predložijo v pretres okrajnim učiteljskim konferencah. Predlogi teh se pa imajo s pridejano izjavo deželne šolske oblasti predložiti v potrjenje. Pri tem določevanju učnega gradiva se ima ozirati na namen občen ljudskih šol, na razum učencev in potrebe kraja. Posebno je treba paziti, da se za zgodovinski pouk izbere samo take stvari, ki so razumljive učencem, ter ne žalijo verskega čuta in ne rušijo ljubezni do domovine. Na podlagi teh predlogov in izjav se bodo napravili učni načrti, kojih se bodo morali držati vsi učitelji. Povod temu ukazu so dale pritožbe cerkvenih oblastev, zlasti Linškega škofa Rudigiera, da po ljudskih šolah pouk realističnih predmetov žali verski čut šolske mladine in spodkopuje ljubezen do domovine. Dobro bi bilo, da bi naučno ministerstvo bolj pazljivo oko obrnilo na schulvereinove šole, kajti baš ta najbolj spodkopujejo domovinsko ljubezen in ucepljajo mladini velikomanske ideje.

Vodja Mladočehov dr. Gregar je v Slaneh predvčeraj poročal svojim volilcem o svojem delovanju v državnem zboru. Govoril je jako mirno in spravljivo ter poudarjal, da češki poslanci morajo podpirati vlado. Vlada in večina državnega zbora živita v prisiljenem zakonu, rekel je, posamične frakcije so prisiljene iskati jedra pri drugi podpore. Morale so pa tudi vlado podpirati v marsikaterih neprijetnih stvareh. Kaka je sedanja vlada, to vemo, a tega ne vemo, kaj pride za njo. Zato nam razum veleval podpirati, kar se vidi, ker se ne ve, kaj pride. Nemški konservativci zahtevali so marsikaj, kar ni bilo prav Čehom. In poslednji bi bili marsikaterkrat rajši glasovali z levičarji, a temu se upra čustvo, da levičarji le po tem hrepene, kako bi zatirali Čeha. Da le pride narod do svojega smotra, naj mu k temu tudi pomagajo konservativci, na to moramo gledati. Kar se tiče Kvičalinskega zakona, misli govornik, da se bodo nasprotja poravnala po prizadevanji plemstva.

Rusinska deputacija pride začetkom decembra na Dunaj pritožiti se pri cesarji in ministrih zaradi zatiranja rusinske cerkve.

Vnanje države.

Crnogorska vlada sedaj preseljuje hercegovaške begune v Ulcinjski okraj. Do sedaj jih je

se prpognila v rastlinjak. Pregledala sem hitro z očmi notranjost rastlinjaka, z njegovimi starimi, pripognenimi drevesi in zobčastim širokim listjem, izmed katerega so težko in naravnost visele črne in sočne jagode, utaknila sem glavo pod mrežo, ki je bila razpeta nad rastlinjakom in pod vejo neke stare češnje zagledala sem Sergeja Mihajliča. On je najbrž mislil, da sem odšla in ga nikdo ne vidi. Odkrit in miže je sedel na podrtem deblu stare češnje in skrbno valjal po rokah košček češnjeve smole. Na jedenkrat je pa zmajal z ramama, odprl oči, nekaj pregovoril in zasmejal se. Ta beseda in smejanje je bilo tako malo podobno njemu, da mi je bilo žal, da sem vohala za njim. Zdelo se mi je, da je ta beseda bila: Marica! To ne more biti: mislila sem. „Mila Marica!“ ponovil je še bolj tiho in nežno. Pa sedaj sem dobro razumela ti besedici. Srce mi je tako silno poskočilo in polastila se me je tako nemirna radost, da sem se morala z rokama prijeti za zid, da nesem pala. Zaslišal je moje gibanje, prestrašeno je pogledal okrog, zarudel kakor otrok. Hotel je nekaj reči, pa ni mogel in njegov obraz je vedno bolj zarudeval. Vendar se je zasmejal, gledeč me. Jaz sem se tudi zasmijala. Ves njegov obraz se je zažaril samega veselja. To ni bil več stari strijc, ki se mi je laskal in mi dajal

nauke, bil je meni jednak človek, kateri je ljubil in bal se mene in katerega sem se jaz bala in ljubila. Ničesar nesva govorila, le gledala sva se. Pa kmalu se mu je zmračilo čelo, zginila sta blesk in smehljanje v njegovih očeh in zopet se je hladno po očetovski obrnil k meni, prav kakor bi bila kaj slabega storila, pa bi on bil sedaj to spoznal in meni svetoval, to tudi spoznati.

— Pojdite doli, da se ne poškodujete, rekel je. — In popravite si lase, pogledjte komu ste podobni.

„Čemu on zakriva svoje čustva? čemu mi hoče delati britkost,“ mislila sem nejevoljna. Pa to trenutje se me je polastila nepremagljiva želja, še jedenkrat ga zbegati in poskusiti na njem svojo moč.

— Ne, jaz hočem sama brati, rekla sem in prišla se z rokama za bližnjo vejo, z nogama skočila na zid. Predno me je on mogel zadržati, sem že skočila v rastlinjak.

— Kake neumnosti delate! rekel je on, znova zarudel in z navidezno jezo hotel skriti svoj nemir: — glejte, lahko bi se bili poškodovali. In kako bode pa prišli od tod?

Bil je še bolj vznemirjen, kakor poprej, pa sedaj me ta nemir ni veselil, ampak strašil. Tudi mene se je polastil nemir, zarudela sem, ogibajoč se ga, in ne vedoč, kaj hočem govoriti, začela sem tr-

gati češnje, akopram nesem imela jih kam devati. Očitno sem sebi to predrznost, kesala sem se, bala se, in zdelo se mi je, da sem se pogubila na veke s tem v njegovih očeh. Oba sva molčala. Sonja približala se je s ključem in rešila je naju iz tega težkega položaja. Ko sva se vrnili h Katiji, katere je zagotavljala nama, da ni spala in je vse slišala, se je pa znova prizadeval govoriti v pokroviteljskem očetovskem tonu, pa to se mu ni posrečilo in me ni varalo.

Katija je govorila o tem, koliko lažje je možkemu ljubiti in izražati ljubezen, kakor ženski.

— Mož more povedati, da ljubi, ženska pa — ne, rekla je.

— A meni se zdi, da možki ne sme in ne more povedati, da ljubi, rekel je on.

— Zakaj ne? vprašala sem ga.

— Zato, ker bi to vselej bilo laž. Kako odkritje bi bilo to, da človek ljubi? kakor bi bilo treba samo povedati, pa bi se zgodilo, hlop — in že ljubi. Kakor bi se moralo zgoditi kaj nenavadnega, če se le zine te besede, kakor bi bilo to znak, ustreliti iz vseh topov. Zdi se mi, nadaljeval je, — da ljudje, ki slovesno izrekó besede: „Jaz vas ljubim,“ ali varajo sami sebe, ali pa, kar je še hušje, varajo druge.

(Dalje prih.)

že preselila tja kakih 400, med njimi znana ustaška vojska Stojana Kovateviča in Serdara Tungusa. Več begunov je prošlo, da bi jih na črnogorske stroške preselila v Rusijo, kar se pa jim ni dovolilo.

Za srbsko vlado so občinske volitve v Belem gradu kaj ugodno izpale. Naprednjaki imajo trikrat toliko glasov kakor Rističeva stranka. — Nemčija bode svoje zastopstvo pri srbski vladi v Belem gradu povišala v poslanstvo. Dozdaj jo je zastopal tam ministerski rezident. Odslej bodo vse države, ki so zastopane v Belem gradu, tam imele poslanike, razen Rusije, katero bode še na dalje zastopal ministerski rezident.

Nemški zvezni svet je določil državne dohodke in stroške za bodoče leto na 622 942 357 mark. Pomenljivo je to, da so se dovolile večje svote za podkrepitve vojske na zahodu in vzhodu. Topniški polki v teh krajih se bodo povečali za dva topa s potrebnim mostvom, pa tudi peški polki se bodo povečali. Dovolile so se tudi velike svote za utrdbne na mejah. Zlasti na ruskeje meji se bodo povečale trdnjave in tja postavilo več polkov. Res čudno, od vseh strani se nam zagotavlja mir, pa vse države le povičujejo vojsko, kakor bi imeli vojno pred durmi. Naša skupna vlada je zahtevala od delegacij velike svote za preustrojbo vojnega pomorstva. Rusija organizuje nove polke na Kavkazu in preustroja deželno brambo, da bi bila sposobnejša za vojno. Nemčija pa skrbi za boljšo brambo na mejah. To nikakor ne kaže, da bi bil mir tako utrjen, kakor se govori. — Nek Bolinski list vé povedati, da je brunšviški regentstveni svet izvolil pruskega princa Albrehta brunšviškim vladarjem. Cesar ga je že neki potrdil. Vlado pa novi vojvoda prevzame še le čez jedno leto, ko poteče regentstvenemu совету vladna doba. Tedaj se bode vojvodina povzdignila v veliko vojvodino. Drugi listi pa javljajo, da se še ni nič določenega sklenilo o brunšviškem prestolonasledstvu. — Nemška vlada baje hoče osnovati delavske urade, pri katerih bode natančna kontrola o delavcih, ki dela in taci, ki delavcev iščejo. Ti uradi bodo kaj dobro došli onim, ki iščejo dela.

Afriška konferenca se ne bode bavila, kakor se govori, s prepornimi suveranitetnimi pravicami raznih evropskih držav na zapadnem afriškem obrežju, kajti s tem bi naravnost onemogočila ves svoj uspeh. Določilo se pa bode, kako more v bodoče tukaj kaka država legano si prisvojiti kako ozemlje. Vprašanje o prepornih suveranitetnih pravicah se bode pozneje rešilo po diplomatičnem potu.

S francosko-kitajskega bojišča prihaja vest, da se Kitajci pripravljajo z angleškimi in severno-ameriškimi brzimi vojnimi ladjami prodrati blokado Formoze. Prošli mesec je nad 20.000 kitajskih vojakov prestopilo reko Jan-tse-Kiang blizu Pojanskega jezera.

Dopisi.

Iz Celja 16. novembra. [Izv. dop.] Kako smo vendar srečni Slovenci! Saj imamo toliko pravic, ki branijo našo narodnost — seveda so le na papirju. Skoro se je bati, da bi se ne prevzeli! A dobro skrbje naši nasprotniki za to, saj nas pritiskajo, kjer le morejo. Neodpustljiv greh bi bil, ko bi se v praksi pokazalo, da je Slovenec jednakopraven z Nemcem. Posebno pri nas v Celju je to opaziti vsak dan ne le v javnem življenju, ampak celo v zavodu, v katerem postave govore jednako za vsakega ne glede na narodnost. Čuditi se mora vsak človek, ko vidi dan na dan nemške dijake (peto-, šesto- in sedmošolce posebno) ponočevati in prav v poznih urah posedati po prepovedanih gostilnah, kakor na pr. redno zabajajo v najnovejšo „Zum Sandwirth“. Res čudno, da jih nemški profesorji ne vidijo, kadar razgrajajo in skandale delajo po mestu, ko imajo za vsak najmanjši prestopok slovenskih dijakov tako dober nos. Razumljivo je, da tudi nedavno neso čuli nemških dijakov, vrnivših se z izleta, katerega so napravili v Laški trg, ko so pozno po noči pred samim poslopjem c. kr. gimnazije zapeli blaženo pesen „das deutsche Lied“. — Res jako veliko spoštovanje kažejo do zavoda, da mu s bričavim glasom napravijo tako podoknico, in velik strah imajo pred gospodom ravnateljem! (Nehote se spominjamo mirnega izleta slovenskih dijakov v Št. Jurij lansko leto in njegovih nasledkov). Kaj se jim bo sedaj zgodilo?! Dobro vemo in tudi nemški dijaki vedo, da nič, saj imajo v nemških profesorjih, koji imajo večino, dobro zaslombo. Zato se tudi mi ne čudimo, da celo v zavodu samem slovenski dijaki nemajo miru pred svojimi nemškimi kolegi in, da se jim nič ne zgodi. Vendar bi bilo gospode profesorje dobro opozoriti, da imajo disciplinarne postave jednako veljavo za nemške, kakor za slovenske dijake in da se ne smejo ozirati samo takrat na postave, kadar hočejo kaznovati kakega Slovenca.

Iz Škofje Loke 17. novembra. [Izv. dop.] Imeli smo zopet lep večer v naši čitalnici na Martinovo nedeljo. Marljivi naši diletantje zveselili so

nas zopet z lepo predstavo „Županove Micke“. Igrala se je ta lepa naša veselo-igra izborna, kakor smo pričakovali od naših vrlih igralcev. Micika (g. B. G.) očarala nas je popolnem s svojim ljubkim obnašanjem. Pri gospodičini J. H. spoznali smo, da je bila uloga za Podgorsko v najbolj-ih rokah. Z Anžetom (g. J. O.) dobila je Loška čitalnica izvrstno moč. Tudi župan (g. D. B.), Glažek (g. M. L.), Süßheim (g. R. G.) in Wndberg (g. A. S.) rešili so svoje naloge izvrstno. Podoknico Miciki peli so naši čitalniški pevci tako ubrano in precizno, da so jo morali ponavljati. Da se je po igri do ranega jutra plesalo, — to je že stara navada v naši čitalnici.

Občno zabavo motil je nekoliko nek tukajšnji naseljenec, kateri je o povabljenih gostih, došlih iz Ljubljane, jako prezirno govoril. No, pa na ljudi take baže se mi ne oziramo, vsaj so samo radi tega udje čitalnice, da malo lažje pridejo v dotiko s svojimi „dalcinejami“. Pustili smo ga popolnem v miru tudi radi tega, ker smo se bali, da ne bi se nam zopet kje, na pr. v najnovejšem dnevniku očitano „škandalozno obnašanje“, saj se že tako rad spodtika ob Ločane. Pokazati smo tudi hoteli, da ne „krcamo niti po prstih niti po glavi“, ako ni potreba.

Ali v obče bil je to prijeten večer in želimo si še več taci v naši čitalnici. O.

Domače stvari.

— (Presv. ti cesar) podaril je za poprave podružne cerkve v Štrukljevi vasi pri Loži 100 gld.

— (Premeščenje in imenovanje.) Okrajni sodnik g. Leopold Žužek premeščen je vsled lastne prošnje iz Metlike v Postojino. — Sodnijski pristav g. Fran Trenz imenovan je okrajnim sodnikom v Metliki. — Gosp. dr. Avgust Nemanič, pristav v Mariboru, imenovan je pristavom pri okrožnem sodišči v Celju. Gosp. Štefan Gostiša imenovan je pristavom pri okrajni sodnji v Mariboru na Drave l. bregu; g. avskultant Adolf Baker, imenovan je sodnijskim pristavom v okrožji nadsodnije Graške. — Gosp. J. Dobida, finančni nadzornik v Travniku, prestavljen je v iste lastnosti v Dolenjo Tuzlo.

— („Škrata“) izšla je 21. številka, s pol pole priloge. Opozarjamo na lepe podobe in na pesni Čivkoslava Lažana in Kostruna.

— (Poročil) se je danes g. dr. Lovro Požar, učitelj na gimnaziji v Ljubljani z gospico Justino Tomčevico.

— (Umrli) je včeraj na svojem posestvu na Glincah g. Fran Novak, poznat Ljubljancem pod imenom: „Mklavov Francelj.“ Doživel je 70. leto. Lahka mu zemlja!

— (Vabilo k besedi s plesom), ki jo priredi narodna čitalnica Ljubljanska v nedeljo dne 23. novembra 1884 v društveni dvorani. Vspored: 1. Schantel-Vilbar: Ouverture iz spevoigre „Jamska Ivanka“; igra vojaška godba. 2. Nedved: „Slovo“, moški zbor s tenor-samospevom; solist gosp. Anton Razinger. 3. Donizetti: Introdukcija in kavatina iz opere „Belisar“; igra vojaška godba. 4. Foerster: „Njoj“, čveterospev; pojo gg. Pribil, Štamcar, Stegnar in Dečman. 5. Milöcker: Potpourri iz operete „Bettelstudent“; igra vojaška godba. 6. Eisenhut G.: „Na Savi“, moški zbor. 7. Ples. Pri plesu igra oddelek vojaške godbe c. kr. pešpolka baron Kuhn št. 17. Začetek ob 7. uri zvečer. Ustop je dovoljen izključljivo le č. gg. udom čitalničnim.

Odbor.

— (Čudno, a ne čudo!) Kakor smo že poročali, dalo je c. kr. okrajno glavarstvo v Ptuiju tamkajšnji čitalnici koncesijo za krčmo. Priziv mestne občine Ptuijske proti tej koncesiji odbilo je c. kr. namestništvo — v Gradci. Stvar prišla pa je še pred tretjo instanco in ministerstvo je za potrebno spoznalo, razveljaviti koncesijo, čitalnica Ptuijska torej v svojih lastnih prostorih ne sme krčmariti, akoravno je dovoljeno vsakemu drugemu zakonitemu nemškemu društvu v svojih prostorih točiti pijačo, prodajati jedila itd. Da se je pa ministerstvo odločilo k takemu odloku, temu bil je povod g. Premerstein. Akoravno je z dovolitvijo krčmarske koncesije pripoznal potrebo čitalnične restavracije, je vendar pozneje c. k. ministerstvu poročal, da „das Vorhandensein des Bedürfnisses zur Errichtung eines neuen Gast- und Schank-gewerbes in dem Hause der Pettauer Čitalnica nicht anerkennen kann“. Le dosledno!

— (Surovost.) Neznani lopov je na pokopališču pri sv. Krištofu kipu sv. Vincencija postavljenemu na rakvi usmiljenih sester odbil desno roko s križem.

— (Razstava ženskih ročnih del.) Večstranski želji ustrezaje se namerava 7. decembra t. l. v veliki dvorani tukajšnje višje realke odpreti razstavo ženskih ročnih del. Da bode razstavljenih tem več izdelkov, vabljenе so častite dame Ljubljanske prav mnogobrojno udeležiti se. Natančneje se lahko poizve pri gospici Ivani Fölerlovi, učiteljici umeteljskih ročnih del. Steklene omare blagovolila je posoditi slavna kupčijska zbornica Ljubljanska.

— (Narodna čitalnica v Kranji) priredi v nedeljo 23. t. m. veselico z nasledujim vspreedom: 1. „Klobuk“, vesela igra v jednom dejanji. 2. Ples. — Začetek ob 8. uri zvečer. K obilnej udeležbi vabi odbor.

— (Vabilo k veselici), katero priredi Sežanska čitalnica dne 23. novembra 1884 v prostori gosp. viteza Scaramangá. Spored: 1. Petje. 2. Deklamacija. 3. Petje. 4. Igra: „Uskok“. 5. Ples. Pri plesu kakor mej točkami svira izvrsten Tržašk septet. Ustopnina 60 kr. za osebo. Članovi udove družine plačajo polovico. Začetek ob 7 1/2 uri zvečer.

— (Akvarij) v Šelenburgovih ulicah priporoča se zlasti učečej se mladini v ogled. Favna morja jadranskega zastopana je po mnogih, deloma tudi zanimivih morskih živalih in poučna je obiskati vsaj jedenkrat to razstavo, ki broji 94 številke.

Razne vesti.

* (Vzoren učitelj.) Vaski učitelj blizu Kobersdorfa v Odenburškem komitatu na Ogerskem je liberalen pedagog, ob jednom pa najemnik lova v gozdih domače in dveh sosednjih občin. Da pa lažje in boljše uporablja najemščino, dovoljuje lastnovoljno vsako leto svojim učencem 14 dnevni — lovski dopust. A učitelj dobro vé, da je lenoba začetek vseh pregreh, toraj rabi šolarje na počitnicah po vseh lovih za gonjače. Tak pedagogičen lov se je vršil tudi letos 3. oktobra v bližnjih šumah. Velika truma mladih gonjačev, ukažalnih deevov bila je kos svojemu lovskemu nalogu in tudi na lov povabljeni kmetje streljali so prav pridno divjačino. Z bogatim plenom obloženi so se vračali po končanem lovu veselo pevajoč lovci domov. A tako srečen ni bil kmet Sachs, kateri je bolj navajen senenih vil nego puške. Sachs mej lovom meneč, da v bližnjem grmu zajec tiči, srčno in hitro ustrelil, na kar zajec začne mlo kričati in jokati. Mladi gonjači in lovci prihite ter iz grma izvlečejo dozdevnega zajca, kateri ni bil n h e drugi, nego Sachsov lastni 11 letni sn. Nesrečni šolar in gonjač je krvavel na rokah in nogah. Mesto divjačine nese ubogi oče ranjenega sina domov. Potkicani zdravnik je potem moral na rokah in nogah rane prerezati, da je iz njih pobral zajčarje. — O prjetnem in romantičnem življenju na Ogerskem res velja še dandanes zgodovinski izrek: „Extra Hungariam non est vita et si est vita, non est ita.“

* (Samoumor 14letnega šolarja.) Iz Dortmunda se piše 11. t. m.: Včeraj zvečer se je tukaj 14 letni deček, učenec tukajšnjega višjega zavoda, ustrelil v glavo. Pred svojo smrtjo pisal je še svojim starišem pismo, v katerem se pritožuje, da ne more slediti naglemu šolskemu pouku in povolno izdelavati vseh šolskih nalog. Nesrečni samomorilec je sin nekega krčmarja iz okolice.

* (Grozna nesreča na železnici pri Hanav u.) 14. t. m. ob dvanajstih popoldne trčil je od Bebre prišedši osobni vlak št. 26 ravno pred Hanavsko postajo v drugi ondu stoječi tovorni vlak, preobrnil hlaon in veliko vagonov na postranski tir, po katerem je ravno mej grozno nesrečo prišopihal iz postaje drug tovorni vlak, se zalatel v na tiru nagromadene podrtine raznih voz, ter tako dopolnil in znatno pomnožil že itak velikansko nezgodo. Kolikor se je do zdaj zvedelo, mrtvih je 13 oseb, in večinoma težko ranjenih 21, od katerih jih je pa že pet mej nošnjo v bolnico umrlo. Popolnoma razdrobilo in poškodovano se je 14 osobnih in tovornih vagonov in jeden stroj. Povod velikej nesreči dalo je napačno znamenje, da je tir, kjer je stal tovorni in drdral osobni vlak, prost. Štirje zdravniki, obilo meščanov in milosrdnega občinstva došlo je takoj na kraj nesreče deliti nesrečnikom potrebne pomoči. Mrtveci so grozno in nepopisljivo razmesarjeni in zdrobljeni. Ponesrečeni potniki, moški in ženski so večidel kmetijski ljudje, maslarji in maslarice iz okolice, kateri so peljali v mesto maslo na prodaj. Žalost je velika in neizrekljiva. Od železniškega osobja iz Bebre težko ranjeni sti dve, mrtvi pa dve osobi. Strojevodja in kurilec osobnega vlaka sta se rešila z urnim skokom s hlaona. 150 mož dela noč in dan in odstranjuje nakopičene, stolpu podobne podrtine razbitih železničnih voz. Bati se je, da bodo našli še marsikatero ranjenega in mrtvega potnika. Žive in mrtve osebe so razen dveh, katerima manjkati glavi, sorodniki spoznali.

